

12.4.2016

Hets mot folkgrupp och hatskriverier på Röda Korsets sociala mediekkanaler

Detta är en allmän anvisning för hur man kan bemöta hatskriverier på sociala media och kritik och andra oegentligheter som riktats mot Röda Korset. I texten diskuteras sociala medier främst genom Facebook, men anvisningarna kan som helhet också tillämpas på andra sociala medier.

När du ansvara för uppdateringarna i en social mediekkanal för Röda Korsets avdelningar, distrikt eller inrättningar, dvs. en moderator

Inledning

- När du är en person med ansvar för uppdateringen av en social mediekkanal för Röda Korsets avdelningar, distrikt eller inrättningar, kallas du moderator. Moderator(er) ska helst utses under enhetens officiella möte. Vem ansvarar för uppdateringarna?
- De som uppdaterar till exempel för lokala avdelningar representerar hela föreningen genom offentliga och riksomfattande kanaler. Även om du skulle träffa på kritik och oegentligheter lönar det sig att vara orubblig och lugn.

Vad ska man göra ifall man träffar på kritisk respons, frågor eller felaktig information?

- Även om föreningen är personligen viktig för många av oss, lönar det sig inte att ta saker personligt. Uttryck föreningens åsikt.
- Vi blir inte provocerade. Vi kan förvisso korrigera felaktig information, men vi använder alltid en respektfull, saklig ton.
- Om du inte är säker på svaret kan du söka efter ett tidigare svar på frågan på Röda Korsets nationella Facebook-sida <https://www.facebook.com/punainenristi>. Särskilt om det är fråga om aktuella nyheter eller rykten hittar du ofta frågorna och svaren i vår Facebook-sidas kommentarer eller i inlägg som gjorts på följarnas sidor.
- Du kan också leta efter information på vår hemsida www.rodakorset.fi.
- Även om sociala medier fungerar i realtid och det är bra att svara på frågor/kritik i god tid, lönar det sig inte att förhasta sig. Det första svaret som man kommer på är sällan det bästa. Ta dig en liten tankestund. Du kan också svara: "vi utreder saken" och svara efter ett par dagar, ifall det tar längre tid att reda ut saken.
- Det lönar sig också att tänka på svaret med flera medlemmar i avdelningen ifall det är en svår fråga, eller att fråga distriktet eller centralbyrån. Det är lättast att kontakta centralbyråns Facebook-team genom ett privatmeddelande genom Facebook, kom ihåg att introducera dig själv som moderator vid Röda Korset. Känn dig inte ensam med våra situationer.
- Läs försiktigt igenom svaret du skrivit innan du publicerar det.

Vad ska man göra med osakliga kommentarer?

- Röda Korset måste som förening kunna vädra även hård kritik. Fullkomligt osaklig text, till exempel svordomar eller rasistiska kommentarer behöver dock inte lämnas på sidan eller besvaras.
- Det beror från fall till fall vad som kan räknas som osakliga kommentarer.
 - Avdelningen eller distriktet har rätt att moderera sina sidor/kanaler på sociala media såsom de själv behagar. Man får alltså radera innehåll. Undvik dock att radera innehåll som inte strider mot Röda Korsets Facebook-regler. Reglerna finns på FRK:s nationella Facebook-sidas Om-del och på vår hemsida:

28.1.2016

<https://www.punainenristi.fi/uutiset/20151005/suomen-punaisen-ristin-facebook-sivun-saannot>.

- Göm/radera osakliga kommentarer eller blockera användaren.
 - Du kan hantera användarnas kommentarer genom kryssset ('Dölj') som syns i kommentarens övre högra hörn. Om du vill göra ändringar i inlägg på sidan kan du göra det genom att klicka på pilen på inläggets övre högra hörn.
 - En *dold* kommentar syns bara för användaren själv och för användarens Facebook-vänner. Användaren kan inte själv direkt märka att hans kommentar har gömts.
 - *Ta bort* kommentarer för att helt och hållet radera dem.
 - En *spärrad* användare kan inte längre kommentera på Facebook-sidan eller skicka meddelanden.
 - Vår tumregel på centralbyrån är att ifall en användare lagt ut två stycken osakliga kommentarer som vi tvingats dölja eller radera, kan man spärra användaren vid den tredje kommentaren.
 - Det lönar sig inte att dölja eller ta bort sakliga kommentarer. Det är ofta bäst att svara på en kommentar även om den är något av ett gränsfall vad gäller saklighet. Då kan man också i samma veva be användaren att i framtiden vara mer saklig i sina kommentarer.
- En bra metod är att själv spara kommentarer som man modererar och anteckna vad man gjort och varför. Detta gör det lättare att diskutera saken senare ifall användaren frågar om en spärrning, radering eller döljning.
- Ifall du misstänker att ett inlägg bryter mot lagen om användningen av vissa internationellt skyddade beteckningar (1979/947), kontakta distriktet eller centralbyrån.
- Ifall du misstänker att ett inlägg eller en kommentar bryter mot någon annan lag, se bilaga 1.

Som privat person i sociala medier

Vad ska man göra ifall man träffar på kritisk respons, frågor eller felaktig information när du använder din egen profil på sociala media?

- Det kan vara svårt på sociala medier att dra gränsen mellan när din kommentar representerar Röda Korset och när det bara handlar om din egen åsikt. Det är till exempel fint ifall du rättar till klart felaktiga uppfattningar eller rykten om föreningen. Det är viktigt att sprida sann information. Men var dock försiktig när du kommenterar sådant som har att göra med föreningen och det finns en risk att du tolkas som en representant för föreningen. Kom ihåg att ta dig en liten tankestund innan du skickar ditt svar eller kommentar.
- Om du inte är säker på svaret kan du söka efter ett tidigare svar på frågan på Röda Korsets nationella Facebook-sida <https://www.facebook.com/punainenristi>. Särskilt om det är fråga om aktuella nyheter eller rykten hittar du ofta liknande frågor och svar i vår Facebook-sidas kommentarer eller i inlägg som gjorts på följarnas sidor.
- Du kan också leta efter information på vår hemsida www.rodakorset.fi.
- Ifall du misstänker att ett inlägg eller en kommentar bryter mot lagen, se bilaga 1.

28.1.2016

Mer information:

Seppo Kujanpää

webbredaktör tfn 020

7012226

seppo.kujanpaa@punainenristi.fi

eller kontakta centralbyråns

kommunikationsenhet info@punainenristi.fi

<https://www.facebook.com/punainenristi>

Bilaga 1.

Samtal på sociala media ur strafflagens synvinkel

Nedan har de vanligaste brotten listats som förekommer på sociala medier. Under de direkt citerade lagparagraferna har vi lagt till kommentarer och/eller exempel.

Märk väl att när vi fungerar som stöd åt myndigheterna och på deras uppdrag, använder vi oss av offentlig makt. En instans i denna ställning måste vara redo att tåla en betydande mängd kritik, hårda ord och

arga kommentarer. Detta orsakar självklart mycket obehag, men det finns få juridiska metoder för att stävja det. Allting måste man ändå inte tolerera.

Yttrandefrihet (Grundlagen 12 §)

"Var och en har yttrandefrihet. Till yttrandefriheten hör rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta.

Närmare bestämmelser om yttrandefriheten utfärdas genom lag."

- Finland har ingen förhandscensur, utan lagen tryggar rätten att ta emot meddelanden utan att någon förhindrar en på förväg. Det går dock att ingripa på yttrandefriheten i efterhand, ifall meddelandet som publicerats visar sig strida mot lagen.
- Yttrandefrihet är en grundläggande rättighet som enbart kan begränsas genom lag. Alla begränsningar ska ha en snäv tolkning.

Handlingar som är kriminaliserade enligt strafflagen, och som kan förekomma på sociala media:

Kränkning av integritet och frid samt ärekränkning sker enbart på individnivå. Man kan inte kränka en förenings heder.

I strafflagen finns ingen skild text om hatbrott. Man talar ändå om hatbrott i vardagligt tal. Man talar vanligen om hatbrott när brottets motiv bottnar i rasistiska åsikter eller andra negativa inställningar till en persons egenskaper. Straffskärpningsgrunder listade i lagen är bl.a. att brottet begås utifrån ett motiv som baseras på ras, hudfärg, härstamning, nationellt eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, sexuell läggning eller funktionsnedsättning eller utifrån ett annat motiv som är jämförbart med dessa.
(Strafflagen 6:5§)

28.1.2016

Hets mot folkgrupp (Strafflagen 11:10 §)

”Den som för allmänheten tillgängliggör eller annars bland allmänheten sprider eller för allmänheten tillhandahåller information, åsikter eller andra meddelanden där en grupp hotas, förtalas eller smädas på grund av ras, hudfärg, härstamning, nationellt eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, sexuell läggning eller funktionsnedsättning eller på grunder som är jämförbara med de nämnda grunderna, ska för hets mot folkgrupp dömas till böter eller fängelse i högst två år”

- Lagen är alltså formulerad så att definitionen uppfylls när a) man för allmänheten tillgängliggör eller tillhandahåller/sprider information, b) som innehåller hot, förtal eller smädelse **och** c) målet är en folkgrupp.

Offentlig uppmaning till brott (Strafflagen 17:1 §)

”Den som genom ett massmedium eller offentligen i en folksamling eller genom en skrift eller annan framställning som ar [sic] bringats till allmän kännedom uppmanar eller förleder till brott så att uppmaningen eller förledandet

1) medför fara för att ett sådant brott eller straffbart försök därtill begås eller

2) annars klart äventyrar den allmänna ordningen eller säkerheten,

skall för offentlig uppmaning till brott dömas till böter eller fängelse i högst två år.”

- Lagens formulering förutsätter alltså att a) man använder massmedium, en offentlig folksamling eller en skrift som bringats till allmän kännedom och b) en uppmaning eller förledande till brott **och** c) fara.

Brott mot kommunikationsfrid (Strafflagen 24:1 a §)

”Den som i syfte att störa skickar meddelanden eller ringer till någon annan upprepade gånger så att gärningen är ägnad att orsaka denne betydande störning eller olägenhet, ska för brott mot kommunikationsfrid dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.”

- Lagens formulering förutsätter alltså a) syfte att störa, b) upprepade meddelanden eller samtal **och** c) att gärningen är ägnad att orsaka betydande störning eller olägenhet.

Spridande av information som kränker privatlivet (Strafflagen 24:8 §)

”Den som obehörigen

1) genom ett massmedium eller

2) genom att på något annat sätt göra tillgängligt för ett stort antal människor

framför en uppgift, antydan eller bild som gäller någons privatliv så att gärningen är ägnad att orsaka skada eller lidande för den kränkta eller utsätta honom eller henne för missaktning, ska för spridande av

information som kränker privatlivet dömas till böter.

28.1.2016

Som spridande av information som kränker privatlivet anses inte framförande av en uppgift, antydan eller bild som gäller en sådan persons privatliv som verkar inom politiken, näringslivet, i en offentlig tjänst eller i ett offentligt uppdrag eller i något annat med dessa jämförbart uppdrag, om uppgiften, antydan eller bilden kan påverka bedömningen av personens förfarande i nämnda uppdrag och framförandet behövs för behandlingen av någon samhälleligt betydelsefull sak.

Som spridande av information som kränker privatlivet anses inte heller information som lämnats för att en fråga som är av vikt från allmän synpunkt ska kunna behandlas, om informationen med hänsyn till dess innehåll, andra personers rättigheter och övriga omständigheter inte tydligt överskrider det som kan anses som godtagbart.”

- Informationen som sprids ska alltså vara a) obehörigt och b) förmedlas genom massmedium eller på annat sätt göras tillgänglig för ett stort antal människor. Därtill ska gärningen vara ägnad att orsaka skada eller lidande för den kränkta eller utsätta hen för missaktning.
- Denna paragraf som begränsar yttrandefriheten har tolkats snävt i rättspraxisen. Fällande domar har i huvudsak getts för användning av massmedia för att sprida information.

Ärekränkning (Strafflagen 24:9 §)

”Den som

1) framför en osann uppgift eller antydan om någon så att gärningen är ägnad att orsaka skada eller lidande för den kränkta eller utsätta honom eller henne för missaktning, eller

2) på något annat än i 1 punkten avsett sätt förnedrar någon,

ska för ärekränkning dömas till böter.

Som ärekränkning enligt 1 mom. 2 punkten anses inte kritik som riktar sig mot någons förfarande inom politiken, näringslivet, i en offentlig tjänst eller ett offentligt uppdrag eller inom vetenskap, konst eller med dessa jämförbar offentlig verksamhet och som inte tydligt överskrider det som kan anses som godtagbart.

Som ärekränkning anses inte heller information som lämnats för att en fråga som är av vikt från allmän synpunkt ska kunna behandlas, om informationen med hänsyn till dess innehåll, andra personers rättigheter och övriga omständigheter inte tydligt överskrider det som kan anses som godtagbart.”

- Informationen eller uppgiften ska vara a) osann och b) ägnad att orsaka skada/lidande eller c) annars förnedrande.
- Det har skilt preciserats i lagen att det inte räknas som ärekränkning ifall man kritiserar en persons handlande i deras offentliga ämbete eller uppgift eller därtill jämförbara offentliga verksamhet. och som inte tydligt överskrider det som kan anses som godtagbart. Det räcker alltså inte med att man överskrider det som kan anses som godtagbart.
- Nätpolisen Marko ”Fobba” Forss har konstaterat att man inte i någon stor grad längre undersöker

CENTRALBYRÅN MEDDELAR

ärekränkningar på sociala medier. Det säger något om saken att år 2013 registrerade polisen 5 000 brottsanmälningar om ärekränkning. Av dessa skickades 1 300 till åklagaren och enbart 150 överskred åtalströskeln. Marko Forss reflektioner över ärekränkningar kan läsas på adressen: <http://markofobbaforss.puheenvuoro.uusisuomi.fi/176235-kunnianloukkauksen-dekriminalisointi>

28.1.2016

Olaga hot (Strafflagen 25:7 §)

"Den som lyfter vapen mot någon eller på något annat sätt hotar någon med brott under sådana omständigheter att den hotade har grundad anledning att frukta för att hans egen eller någon annans personliga säkerhet eller egendom är i allvarlig fara skall, om strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, för olaga hot dömas till böter eller fängelse i högst två år."

- Hot om brott ifall omständigheterna är sådana att den hotade har grundad anledning att vara rädd

Olaga förföljelse (Strafflagen 25:7 a §)

"Den som upprepade gånger hotar, följer efter, iakttar, eller kontakter eller på något annat jämförbart sätt obehörigen förföljer någon annan så att förfarandet är ägnat att skapa rädsla eller ångest hos den som förföljs ska, om lika strängt eller strängare straff för gärningen inte föreskrivs någon annanstans i lag, för olaga förföljelse dömas till böter eller fängelse i högst två år."

- Ribban för detta är mycket hög i rättspraxisen. Även aktiv kontakt och hot har inte uppfyllt kännetecknen på olaga förföljelse, ifall den förföljda inte haft grundade orsaker att vara rädd (t.ex. förföljaren har ett straffregister). En fällande dom har bl.a. getts åt en person som skickat hundratals meddelanden per dag åt sin ex-fru.

Vad ska jag göra om jag misstänker att kännetecknen för ett brott uppfylls?

Ifall du upplever att en skrivelse kränker eller hotar dig personligen, meddela omedelbart sidornas administratörer. Du kan även vända dig till nätpolisén.

http://www.poliisi.fi/tietoa_poliisista/poliisit_sosiaalisessa_mediassa<http://www.poliisi.fi/nettipoliisi>

Exempel på frågor och svar till nätpolisén:

Fråga 1: Jag kränks och/eller hotas på nätet, vad kan jag göra?

Svar: I första hand ska man använda de spärrtjänster som tjänsten erbjuder och meddela administratörerna.

Ifall störningarna ändå fortsätter kan du kontakta nätpolisén. När du meddelar om saken, berätta kort vad som hänt och vem som gjort sig skyldig till det. Märk klart ut de platser i materialet som du vill att nätpolisén fäster uppmärksamhet vid och ta i mån av möjlighet en skärmbild av fallet. Skicka också direkta länkar till profilerna av de som medverkat.

Fråga 2: På Facebook finns en grupp med upprörande bilder och osakliga kommentarer. Är detta lagligt och hur kan man göra sig kvitt dem?

Svar: I första hand ska man meddela administratörerna om osakligt material och i allvarligare fall till polisén.

Dyliga sidor är ofta grundade i avsikt att provocera och meningen är att de ska få så mycket uppmärksamhet som möjligt. Undvik att 'gilla' sidan eller 'dela' den, eller i övrigt kommentera, för att undvika att sidan får den uppmärksamhet som dess skapare vill ha.

Ifall du upplever att du har utsatts för ett brott, kan du göra en elektronisk brottsanmälan på adressen:

https://www.poliisi.fi/rikokset/sahkoinen_rikosilmoitus